

CERKVENI GLASBENIK.

• Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 4 krone.

Uredništvo in upravništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Kritika.

(Piše P. Hugolin Sattner.)

(Konec.)

Katere so lastnosti dobre kritike?

1. Kritika mora biti resnična, t. j. vse trditve morajo biti utemeljene, vse sodbe podprte z dejstvi, ki jih nudi delo. Kritika hvali, kar je hvalevrednega, in graja, kar ne odgovarja umetnostnim zakonom. Hvala in graja se ravna edino le po objektivni vrednosti dela. Kritika nikdar ne sme pretiravati ali krivično zmanjšavati. Osebni oziri nas ne smejo motiti; če bi kdo ne maral skladatelja, delo njegovo naj oceni po objektivni vrednosti.

2. Pravična. Morda je vse res, kar trdi kritika, kljub temu je lahko krivična, ako namreč enostransko povzdiguje le solučno stran, da bi hvalila, ali povdarja le hibe, da bi grajala. Pravičnost pa tirja, da se deli hvala in graja, kakor zasluži delo po svoji celoti. Kritika mora imeti pred očmi meje, ki si jih je postavil skladatelj, značaj in namen dela. Recimo: Skladatelj zloži pesem za primitivne razmere, drugič za kako slavnost v cerkvi ali zunaj cerkve, tretjič ob žalostnem prizoru. Vse také okoliščine mora kritik upoštevati.

3. Jasna, da nihče ni v dvomih o vrednosti dela, marveč si po oceni lahko ustvari sodbo. Jasne ocene so posebno važne za onega, ki si namerava nabaviti novega gradiva za svoj kor. Ako berem: „Ta maša je namenjena bolj šibkim zborom“, ne maram zánjo, ker vem, da ni záme. — Ali: „Skladba je namenjena boljšim zborom“, tedaj sodim, da je dobra za navadne prilike. Ako pa berem: „Te skladbe naj se lotijo le najboljši zbori“, tedaj vem, da imam opraviti z umotvorom, ga naročim in študiram, če ne z zborom, pa sam zase. To je jasnost kritike in merila záme.

4. Dobrohotna. Vsako delo, ki obogati našo literaturo, naj nas veseli, in sprejmimo ga dobrohotno. Ako nam ne dopade prvi hip, odložimo

ga in vzemimo ga drugi dan zopet v roke, če treba, še tretji in četrti dan; tedaj se smemo zanesti, da smo prav videli in prav presodili.

Veselimo se zlasti, kadarkoli se pojavi nov talent; prizanesimo nedostatnostim, učimo, bodrimo, vsako delo bo boljše in popolnejše. Mene še sedaj veseli moje prvo delo, ki je z mojega sedanjega stališča jako revno in neznatno, a bil je začetek, iz katerega sem se mnogo naučil. Errando discimus. — Ako torej opazimo nov talent, a premalo študij, sprejmimo delo prav dobrohotno; bolje bi bilo ne pisati ocene, nego ubiti avtorja. Kdor pa ima zmožnosti, pa se ne trudi, ali ima slabe namene, n. pr. zлага banalno, da več speča, tedaj le po njem, ker tak skladatelj ne zasluži drugega.

5. Podučna ali vzgojna, ker od take kritike se človek mnogo nauči, in marsikaj mu postane jasno, česar prej ni poznal. Varovati se pa je praznih, omlačenih fraz, ki se berejo v dnevnikih o raznih predstavah in koncertih. Te so ali mašilo za časnike ali pa hvalisanje diletantov, ki se gredo hitro gledat in čitat v liste.

6. Vsako delo naj se presoja z áse. Primerjati delo z drugimi se pravi do resnice priti po ovinkih. Ne povišujmo nikogar na račun drugih!

Kakšna ne sme biti kritika?

1. Neresnična, ki hvali, kar ne zasluži hvale, ali graja, kar ne zasluži graje; ki se dá voditi bolj od osebnih interesov kot od dejanskih momentov, ki pretirava, zmanjšuje.

2. Krivična, ako se gleda bolj na osebo kot na delo in se včasih čez mero hvali in pretirava, drugokrat pa krivično in neutemeljeno graja. Še bolj krivična je sodba, ako se ocenjevalec poslužuje ironije in sarkazma, zaničljivo opisuje delo, mesto da bi sodbo podprl z objektivnimi razlogi. Najbolj krivična pa je kritika, ako iz zaničevanja delo ignorira.

3. Nejasna je, ako se kritik iz ozira do avtorja lovi v neodločnih in dvomljivih izrazih in pravzaprav nič ne pove. Vzrok takih kritik je naš občutljiv in nervozen rod, ki ne prenese več jasne in odločne besede.

4. Malenkostna je, ako se ukvarja samo z detajli, celote pa nima pred očmi. Taki kritiki so podobni ljudem, ki z visoke gore z daljnogledom motrijo poedine objekte, ne vidijo pa krasote prostrane ravnine; ki na sliki presojujejo minucioznosti, recimo predolg prst, široko nogo, nimajo pa celotnega vtiska slike. Tudi v glasbi se izpodtikajo nad vsako, četudi skrito (nevsporedno) kvinto ali oktavo (Quintenjäger), celotni vtisk in duh glasbe jim pa uide. „Išči kvinte, nas pusti pri miru.“ Rob. Schumann. — „Nicht Fehlerlosigkeit macht den Wert eines Stückes aus, aber Schönheitslosigkeit ist sein Verdammungsurteil.“ Liszt.

5. Strankarska, ki vse presoja iz strankarskega stališča. Kar mi naredimo, je vse prav in lepo, kar naredijo oni, je malovredno. Mi smemo oostro soditi o onih, oni naj se ne predrznejo črhiniti zle besede o nas. Mi imamo najboljše namene, one vodi konkurenca in zavist. O naših izjavah se poroča bombastično in široko, o nasprotnikih se molči. Vsako delo in vsaka prireditev naj se tedaj sodi edinole iz umetnostnega stališča!

Kritika, modra in pravična kritika je torej velik pripomoček za napredek v vseh strokah, osobito v cerkveni glasbi. Ako želi skladatelj obstati pred javno kritiko, naj ne nastopi, dokler ni popolnoma podkovan v glasbenih strokah in rutiniran po mnogih poizkusih. Še tedaj naj se vpraša, jeli ima od Boga dar kompozicije. In še en svēt mu dam: Kadar meni, da je res zložil kaj lepega, naj predloži svoje delo veščaku, ki ga bo opozoril na hibe in nedostatke, in potem še le, ko je delo popravil in opilil, naj je izda in ne bo se mu ga treba sramovati. Jaz se ne sramujem izpovedati, da še nikdar nisem izdal skladbe, da bi je ne bil prej izročil komu v pregled. Rad sem poslušal opazke, in če je bilo treba, izpremenil celó motive, kaj izpustil ali dostavil. Tako delam še dandanes, tako se učim. To velja seveda v prvi vrsti o nas, ki nismo na visoki šoli prejeli glasbene izobrazbe, ampak to, kar znamo, dosegli po domačih učiteljih in lastnem prizadevanju. Drugo oko vidi drugače, nego moje. Starši na svojih otrocih ne vidijo hibe, sosedje jo opazijo takoj.

Slednjič ne bodimo preobčutljivi, ako nas kdo opozori na napake, marveč hvaležni bodimo za vsak migljaj in bodimo še bolj marljivi v izdelovanju svojih skladeb. Tedaj bo umen in blagohoten kritik naš dober učitelj in tako bomo pomagali bogatiti našo domačo cerkveno-glasbeno literaturo.

Sklenem z besedami Riharda Wagnerja: „Popolnoma sem prepričan, da umetniku več koristi graja, nego hvala; kdor pogine radi graje, je bil vreden pogina; kogar pa graja bodri in boljša, ta ima v sebi pravo, notranjo moč.“

Kako naj se stare orgle popravljajo?

(Fr. Kimovec.)

(Dalje.)

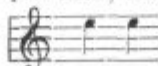
Poizkusimo sedaj na tej podlagi določiti pravila, ki naj bi se po njih stare orgle popravliale, restavriralé?

Starši način: vse podreti in vse novo napraviti, ne bo povsod izpeljiv, ker pogosto ni dovolj denarja za čisto novo delo, dasi imamo morda ravno v orglarski umetnosti primeroma še največ stvarjalne moči.

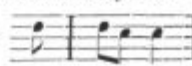
Novejši način: vse tako pustiti kakor je, novega nič vstaviti, tudi ne gre: polomane, oglušele piščali se morajo nadomestiti in sicer tako, da so nove popolnoma različne od starih, druge barve, drugega značaja.¹⁾

¹⁾ Zakaj niti najspretnejši zagovornik najnovejšega načina ne bo mogel po tem načinu zagovarjati restavracije: da naj bi se n. pr. sanna luknje zamašile, da sapa ne šumi in ne uhaja, ali če bi se postavile nove piščali, da naj bi bile tako intonirane, da bi se vsaka izmed vseh poznala, oboje bi bilo neznosno; prvi način, kakor sem slišal nekdanj staro lajno, ki je

takole igrala „Lepo našo domovino“:

phhhs

phhhs itd.

Kjer ji je manjkalo jezička, je mogočno zapihala, kakor razkačena in razhujena mačka, da je bilo silno kratkočasno poslušati. Seveda bi v orglah tega mačjega pihanja ne bilo (luknje zamašene), toda nastale bi pavze, ki jih komponist ni napisal.

Srednji način: orgle tako popraviti, da postanejo take, kakršne so izšle iz mojstrove roke, ta način je gotovo dober, edino pameten — če so orgle, ki so iz mojstrovih izšle, dobre bile; če so bile slabe, je stvar drugačna.

Zato si poizkušajmo postaviti pravila za prenovljanje starih prvotno dobrih orgel.

Prva naloga mojstrova v tem slučaju je, dobro preiskati posamezne registre in dobiti iz njih staro prvotno intonacijo. Malo je tako izdelanih orgel, ali pa nobenih, da bi se ne dala prvotna intonacija po dobro ohranjenih piščalih dognati, če se dobro osnažijo. Če je kak register tako obnemogel, da se mu več ne pozna, kako je pel, je znamenje, da sploh ni več za rabo.

Ko je dobljena po dobrih piščalih prvotna intonacija, je treba presoditi, ali je dobra ali slaba. Seveda se pri tem ne sme soditi po najmodernejšem okusu. Ne kaže se pre nagliti, saj vemo, da je moderna intonacija pogosto prisiljena, opaprikana, težnja po izrazitosti posameznih piščali kaj rada mojstre pa tudi kolavdatorje zapelje, da gredo predaleč od srednje poti, da porabijo vso svojo moč in znanje v to, da dosežejo efekte, ki močno vplivajo na živce, vsled svojega nenavadnega značaja na prvi pogled frapirajo.¹⁾ Treba je tukaj zrele sodbe, ki ne stoji preveč pod vplivom moderne hiperestezije. Mnogo je namreč na Kranjskem starših orgel, ki sicer ne kažejo te moderne pretirane izrazitosti in hlepenja po efektu, recimo koketnosti, pa imajo intonacijo, ki je absolutno neprecenljive vrednosti. Take so orgle Krišmanove, Devove, Goršičeve, morda še kaklega drugega mojstra, ki ga pa kot zgled ne morem prav za trdno navesti, ker vtiskov nimam več dobro v spominu. To so orgle, ki imajo tako fino, tako čudovito voljno dovršeno intonacijo, da je vsakemu modernemu mojstru v čast, če jo doseže; ni treba, da bi jo prekosil — kar se bo tudi komaj kateremu posrečilo.

Zato je v takem slučaju edino modra reč in mojster si čast in hvalo edino s tem zasluži, če orgle tako popravi, da se prvotni značaj, prvotna barva posameznih izpremenov, pa tudi celih orgel tako pokažeta, kakršna sta bila izpočetka, kakršna jih kažejo še dobro ohranjene piščali: stari značaj mora ostati, se ohraniti, poživiti, pomladiti, nikakor pa ne izpreminjati²⁾ v novo intonacijo, v nov značaj jih siliti. Imamo že izkušnje, da je tako izboljšanje v večjo škodo nego v korist bodisi orglam

¹⁾ Primeri isto teženje v upodabljalni umetnosti: moderni umotvorci pogosto kar kriče o tem: kako se ponašajo s svojo iskano razsvetljavo, kako bahajo z nenavadnimi recimo čeznaravnimi narejenimi efekti v razigranih ndih (človek in pol tudi v umetnosti); zdi se, kakor da hočejo s kričanjem preglasovati tisto krasno, plemenito umerjenost, ki jo klasična umetnost v tako veliki meri kaže.

²⁾ Morda celo pod pretvezo, da se bo intonacija „izboljšala“, bolj sonorna in izrazita napravila, da se bo kaj „solistov“ pridobilo. Moderni orglarji se sploh — se zdi — preveč ozirajo na kar moč izrazite „soliste“, premalo pa na zbor, celoto, ensemble; preveč izraziti „solisti“ tudi za spremljanje petja niso prida vredni.

samim, bodisi celi naši orglarski umetnosti, saj s tem izgubimo prvotni značaj glasu za vselej in hkrati izgubimo vsak stik s preteklostjo, ki smo glede orglarstva lahko nanjo ponosni, izgubimo vsako merilo napredka ali tudi nazadovanja; saj ne smemo misliti, če je orglarstvo v tehniki zadnje čase mnogo napredovalo, da je istotako mogočen korak tudi po formalni plati — po glasovni kakovosti — naprej, nakvišku napravilo. Če torej stare orgle po tehnični strani izpreminjamo, zato se nimamo nobene pravice jih tudi po glasovni izpreminjati.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Št. Vid nad Ljubljano. Ker bo skoraj že tri leta, kar službujem v lepi Št. Vidski fari, naj Vam, č. g. urednik in tovariš, nekoliko poročam o delovanju na cerkvenoglasbenem polju. — Zbor šteje danes 24 grl, namreč 7 sopranov, 7 altov, 6 tenorov in 4 base. Pevske vaje so v zimski sezoni redno po dvakrat, v poletnem času pa po enkrat na teden, naknadne pa po potrebi in času. Poleg tega ima pa tudi moški zbor enkrat na teden svojo vajo. Pevci prihajajo dokaj povoljno k vajam. — Poje se vse pravilno kakor zahteva sveta liturgija. Pri slovesnih sv. mašah poje zbor sledeča dela: I. Papst Leo Messe, G. Zangl, op. 79. — II. Missa B. M. V. de Loreto, V. Goller, op. 25. — III. Missa Dominicalis I, Jos. Gruber, op. 96. — IV. Missa Dominicalis III, Jos. Gruber, op. 113. — V. Missa de Angelis (koral).

Introit deloma pojem, ali pa tudi recitiran sam, enako tudi gradual in komunijo. Ofertorij poje navadno zbor figurhalno.

Slovenskih glasbenih del ne bom podrobno našteval, ker pojemo v tem oziru malone vse, kar so nam do sedaj podali naši domači cerkveni skladatelji. Za preludiranje na orglah rabim: Körnerja, Kothaja, Rincka in nekaj drugih. Lastnega fantaziranja pri službi božji se ne poslužujem dosti, ker vem, da je na pamet pravilno preludirati jako težko.¹⁾ Le Bach in Mendelssohn (pravi slavni Witt) imela sta za to zmožnost.²⁾ — Prečastiti gospod župnik Valentin Zabret je sam izvežban glasbenik, ter mi je v vsem prava desna roka. Omeniti mi je najprej, da so člani pevskega zbora tudi člani naše kat. izob. organizacije, oziroma članice Marijine družbe; g. župnik sam zato jako vestno skrbi. Ker so pevci v najožji stiki z mašnikom pred altarjem, je res hvalevredno, da se v prvi vrsti skrbi za to, da so člani pevskega zbora tudi pobožnega in vzglednega življenja.

Ker je cerkev prostorna, je g. župnik ukrenil, da so se oddani sedeži na koru postavili v cerkev, tako da zdaj kor služi le v svoj namen, dostop na kor imajo le pevci.

Ob mojem prihodu je imela cerkev prav malo muzikalij, za sveto stvar vneti g. župnik je pa poskrbel, da imamo danes že krasno zbirko cerkvenoglasbenih del na koru. Da ostanejo muzikalije lepe in snažne, imamo tudi čedno broširane. Kar dobimo novega, zapišem v zapisnik. — Za shrambo muzikalij mi služi na koru lepa prostorna omara. Za petje imam posebno knjigo, v katero redno pišem, kar se poje, s tem mi je omogočen pregled, da lahko hitro najdem, kar se je svoj čas pelo.

Vodim tudi zapisnik pevcev, naureč kateri je prisoten ali odsoten pri službi božji; ob letu mi bo jasno, koliko ima vsakteri zamud. Enako delam tudi pri pevskih vajah. — Ker

¹⁾ Prav gotovo. Zlasti kdor ni temeljito predelal harmonije in kontrapunkta in se ni natančneje seznanil z raznimi kompozicijskimi oblikami ter če poleg vsega tega tudi ne čuti v sebi posebnega glasbenega daru, bolje stori, če se na pot prostega preludiranja ne podaja. (Op. ur.)

²⁾ Bach in Mendelssohn sta imela v resnici bodisi kot orgelska skladatelja kakor tudi kot improvizatorja na orglah izredno velike zmožnosti; a da bi poleg ravnokar omenjenih prvakov noben drug — notabene! — v glasbi temeljito podkovan in večalimanj nadarjen organist ne imel zmožnosti vsaj sentertje dobro ali pa recimo tudi magari izvrstno na pamet preludirati, tega bi se pa ne upali trditi. (Op. ur.)

je g. župnik zelo vnet in navdušen za lepoto cerkvenega petja, prihaja rad, kar mu čas dopušča, tudi k pevskim vajah, s tem zboru marsikaj lepega omogoči, bodisi z dirigiranjem, ali pa s svojo energično besedo.

Zbor ima tudi svoj naraščaj. V ta namen podučuje g. župnik sam deklice iz ponavljalne šole v petju, razlaga jim tudi potrebno teorijo, ti mladi glasovi so pripravljani, da postanejo pozneje člani zbora. — Ravno zdaj prav pridno študiramo lepo latinsko mašo „Missa in hon. S. Sophiae“ za mešani zbor in orgle, zložil Marko Koch; skladba je strogo cerkvena, globoko religiozno zamišljena, ne preveč težka, deloma dela nekoliko težav pevceem vsled pogostnih modulacij; pela se bo, če Bog da, v častito-lepih velikonočnih praznikih.

Največjo težavo nam delajo slabe stare orgle, vsled česar pojemo marsikaj brez spremljevanja. Orgle seveda podpirajo petje, napolnijo harmonijo, pač pa tega ne morejo izraziti, kar živi glas; (naši) slabi registri tudi preveč pokrijejo umetno anticipacijo posamičnih glasov, zbor se mnogo bolje navadi na dirigenta, ter tudi veliko lepše skladbo proizvaja. — No, če Bog da, tudi v tem bo kmalu bolje. Upamo, da se v par letih oglase v naši cerkvi v čast božjo in sv. Vida nove krasne orgle.

Naj končno omenim tudi še to, da pred in po pevski vaji molimo eno „Češčno Marijo“ z vsklikom „sv. Cecilija prosi za nas.“

Prosi, o sv. Cecilija, da bi s svojim delom še veliko storil po tvojem svetem vzgledu za čast in slavo božjo, in da bi pevski zbor vneto-pobožno služil sveti liturgiji, da se enkrat združimo skupno s teboj v nebeškem zboru.

Lovro Hafner, organist.

Št. Jakob v Ljubljani. Z nastopom svoje službe kot organist pri mestni župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani sem si stavil nalogo, voditi cerkveno petje popolnoma v cecilijanskem duhu.

Da je bilo petje pri sv. Jakobu pod vodstvom zaslužnih gospodov Belarja in Gerbiča lepo in času primerno, bo rad priznal vsakdo, kdor se je hotel prepričati o gojitvi cerkvene glasbe pri tej cerkvi. Še sedaj se govori, da je bilo petje v Št. Jakobski cerkvi nekdanj najlepše v Ljubljani.

Sodelovale so takrat prav dobre pevske moči, osobito solisti so se odlikovali z izrednimi organi; tudi orgle so bile še v dokaj boljšem stanu nego so danes. Izvajale so se večkrat celo najtežje latinske maše in skladbe nemških in italijanskih skladateljev, od kojih nekatere sicer niso bile zložene v cecilijanskem duhu, vendar pa umetne in blagoglasne, kar je dalo ljudstvu povod, da je pohitelo in napolnilo obsežno cerkev in vstrajalo pri dolgih latinskih mašah do „Ite missa est“. Takrat se ni nikdo pritoževal, da mu je „velika maša“ predolga. — kar se dandanes češče dogaja; — temveč ravno nasprotno: „Gloria“ in „Credo“ z večkrat ponavljajočimi se „Amen-i“ sta se jim zdela krajša nego latinske maše v cecilijanskem duhu brez ponavljajočega se besedila. — Tak je bil takrat tok časa, in tako se je pelo še vohče povsod. Toda preidimo k sedanjim razmeram!

Redni cerkveni pevski zbor obstoji iz 2 sopranov, 1 alta, 1 tenora in 1 basa. Ta zbor je sam na sebi za tako obsežno cerkev kot je naša, preskromen in ne bi zadoščal, da ni preč. g. župnik J. Barle vpeljal na kor tudi več mlajših moči iz tukajšnje ženske Marijine družbe (moška še ni ustanovljena), ki pridno hodijo k pevskim vajah in na kor. S tem zborom se bo dalo, tako vsaj upam, sčasoma gotovo veliko doseči. Pridno se bomo učili glasbene teorije in vadili glasove, da se tako ustvari lep zbor in pridobe mlade pevske moči, ki imajo veselje in čut za lepo cerkveno petje, in ki se ne boje truda in uka.

Sedaj se učimo in pripravljamo za Velikonoč. Študiramo polagoma novi koral, v kolikor je že izšel v „Cerkv. Glasbeniku“, in latinsko mašo v B, zložil V. Řihovský; pojemo pa že pridno nove slovenske skladbe Foersterjeve, Premrllove, p. H. Satnerjeve i. dr.

Omeniti moram, da gre vsa čast za cerkveno petje in njega povzdigo vnetemu gospodu župniku, ki se na vso moč trudi, da se preuredi dosedanje razmere, kakor je času in veliki cerkvi primerno.

S temi vrsticami sem storil za prvič svojo dolžnost; o priliki pa se hočem zopet oglasiti in poročati, v koliko smo napredovali na cerkvenoglasbenem polju.

Ljubljana, dne 1. aprila 1911.

Anton Grum, organist.

Iz odbora Cec. društva v Ljubljani.

Redna odborova seja dne 26. marca 1911. Navzoči: Namestni predsednik P. H. Sattner in odborniki: Ferjančič, Gerbič, Premrl in Steska.

1. Zadeve v orglarski šoli. Vodja šole Premrl poroča o preselitvi. Šola se je preselila v Alojzjevišče dne 3. marca. Postavile so se v šoli za enkrat še stare orgle, ki jih je orglarski mojster Milavec o tej priliki razprašil, popravil, kolikor je bilo mogoče in na novo uglasil. V šoli se nahajata razen orgel še en klavir in en harmonij, ki sta pa oba že jako revna in komaj še odgovarjata svojemu namenu. Odbor sklene nabaviti za šolo en nov klavir, ki naj ne bo dragocen, pač pa soliden in trpežen. Plačevala ga bosta šola (učenci) in društvo na mesečne broke. — Učenci orglarske šole bodo odslej gojili tudi telovadbo. Za poduk v knjigovodstvu bo šola tudi še v tem šolskem letu poizkusila dobiti učno moč. — Velikonočne počitnice se nastavijo od velike srede do torika po beli nedelji; to pa vsled tega, ker večina učencev sodeluje o praznikih pri petju v stolnici in so popolnoma prosti še le Velikonočni ponedeljek.

2. Prememba § 4. društvenih pravil: Kdo je lahko član društva. Po dosedanjem pravilu je bil član društva vsakdo, ki je a) po svojih močeh deloval za društvene namene in plačal na leto 2 K. Ker pa letne prispevke plačuje sedaj le še prav malo članov, je o mnogih vpisanih članih že težko reči, ali so sploh še člani ali niso več. Zato je odbor po daljši debati sprejel sledeči Sattnerjev oz. Ferjančičev predlog: Dosedanji § 4. društvenih pravil naj se izpremeni v toliko, da bo član društva lahko vsakdo, ki a) po svojih močeh deluje za društvo in plača na leto 2 K, b) vsak plačujoči naročnik „Cerkv. Glasbenika“. Župne urade nadomestuje cerkveni predstojnik ali njegov namestnik. Ta odborov predlog pride pri prihodnjem običnem zboru na glasovanje.

3. Razgovor o cerkvenoglasbenem tečaju. Tečaj se gotovo priredi koncem avgusta in se bo na njem vršil poduk v liturgiki, v koralnem in figuralnem petju, dirigiranju, harmoniji in kontrapunktu; mogoče bo na sporedu tudi predavanje o razvoju cerkvene glasbe na Slovenskem. S tečajem bo združenih več cerkvenoglasbenih produkcij in se bo koncem tečaja vršil hkrati občni zbor Cec. društva. Za nekaj udeležnikov tečaja bodo v Marijanišču na razpolago brezplačna stanovanja. Natančni čas in spored tečaja bo pravočasno objavljen v „Cerkv. Glasbeniku“.

Razne reči.

Δ Bivši predsednik Cec. društva, sedanji tržaško-koperski škof dr. Andrej Karlin, je bil dne 19. marca na praznik sv. Jožefa v tržaški stolnici sv. Justa od prejšnjega tržaškega škofa, sedanjega dunajskega nadškofa-koadjutorja dr. Fr. Nagla posvečen v škofa. Ob tej priliki mu je Cec. društvo poslalo sledeči pozdrav: „*Modulorum sacrorum insigni fautori ad sacerdotii fastigium evecto auspice beata Caecilia: macte virtute!*“ („Odličnemu pospeševalcu cerkvene glasbe, povišanemu k časti škofovstva kličemo pod zavetništvom blažene Cecilije: Slava! Pogumno naprej!“) — Namestni predsednik Cec. društva P. H. Sattner, ki je brzojavko odposlal, je prejel od presv. škofa sledečo zahvalo: „*Monsignor Andrej Karlin, škof tržaško-koperski se iskreno zahvaljuje za doposlane čestitke o priliki konsekracije in želi Cec. društvu vedno več uspehov. Bog Vas blagoslovi!*“ — Ustoličenje tržaškega škofa na stolico sv. Nazarja v Kopru se bo vršilo dne 23. aprila t. j. na belo nedeljo.

Δ 18. marca je umrl v Radovljici na Gorenjskem podobarski in kamnoseški mojster, e. kr. konservator, g. Janez Vurnik, ki je poleg drugih del za cerkev izvršil tudi več orgelskih omar. Posebno krasno, izvirno zamišljeno orgelsko omaro je postavil lansko leto za nove orgle v župni cerkvi na Bledu. Pokojni Vurnik je bil velik umetnik v svoji stroki, poleg tega tudi vzoren katoličan. N. P. V. M. (Opozarjamo na daljši nekrolog, objavljen v 72. in 73. števil. „Slovenca“, ki ga je — vzornemu možu v spomin — spisal g. Kimovec.)

Oglasnik.

Frančišek Kimovec: **Srce Jezusovo**, vse hvale najbolj vredno. 21 pesmi na čast presv. Sreč Jezusovemu za mešani zbor. 6 mašnih, 11 raznih, 3 blagoslovne, 1 hvalnica (150. psalm). — V Ljubljani 1910. Založila Kat. Bukvarna. Cena part.: K 240, glasovi po 50 vin.

S to zbirko je g. Kimovec našo cerkvenoglasbeno literaturo izredno obogatil. Razen treh pesmi: I. mašne, postne k presv. Sreč in hvalnice, ki so vzete iz „Cerkv. Glasbenika“, so vse ostale nove, izvirne. Od teh so mašne pesmi (štev. 2., 3., 4. in 5.) bržčas starejšega datuma, ker so še kolikortoliko pisane v dosedanjem slogu; vendar je videti, da jih je g. skladatelj v zadnjem času pilil in poizkušal — vsaj kjer je bilo mogoče — jih izboljšati ter prilagoditi svojemu sedanjemu okusu. VI. mašna pa kaže popolnoma drugačno lice. Že njen začetek: stranski septakord II. stopinje je brezdvomno originalno zamišljen. Istotako markantna, plemenito melodiozna, bogata v harmonijah in vseskozi iskreno občutenega je ta maša v celem svojem nadaljnjem toku. Ta skladba je vredna vseh peterih prejšnjih, dasi je tudi zlasti prva mogočna in nenavadna, posebno še v polifonnem šesteroglasnem sklepu. VI. mašna, razne pesmi (izvzemši morda štev. 2.) in blagoslovne so na vsak način nekaj novega, in — kar rečemo lahko z veseljem in ponosom — nekaj naprednega v naši cerkveni glasbi. Je namreč nekaj tako svežega in globoko občutenega, nekaj tako finega in umetnega v teh pesmih, da jim v dosedanji naši tozadevni literaturi težko najdem par. V melodiji najdemo poleg sekund, tere, kvart in podobnih skromnih postopov tudi obilo večjih in drznajših korakov: sekst, septim in prav mnogo oktav, kar podaja skladbam posebne krepke poteze. Gosp. skladatelj se tudi zelo pogosto poslužuje hromatike, kar je zopet velikega pomena bodisi za melodijo, zlasti pa v harmoničnem oziru izvrstno sredstvo v doseg raznih bujnih glasbenih barv in ravno zato tudi čudovitih učinkov. Glasovi so vodeni vseskozi samostojno, tako da lahko trdimo, da ni takta brez kontrapunkta. Pesmi so kot vlite: dovršeno delo.

Kar se proizvajanja teh pesmi tiče, bo ta ali ona za navadne pevce pač gotovo malo težka; a vsled tega naj se jih nihče ne ustraši! Kdor hoče posebno lepih in pobožnih evh. napevov, naj si na vsak način omisli Kimovčeve!

Trud, ki ga bomo pevovodje in organisti imeli z izvajanjem teh pesmi, bo bogato poplačan.

Napak ni v zbirki nikakih; edino mesto, ki ne zadovolji popolnoma, je 4. takt v 3. sistemu na str. 18 (Usmiljeno sree). Tu bo v altu boljše *g* mesto *f*:

Po Kimovčevem bi namreč septima med basom in altom ostala nerazvezana. A ne le radi tega, temveč tudi vsled simetrije s prihodnjimi takti je prav, da se to mesto popravi, kot sem ravnokar označil. Pri I. blagoslovni pesmi je pa mala tiskovna pomota in je treba pri 2. kitici v sredi 1. sistema tekst za en zlog poriniti nazaj.

St. Premrl.

Listnica uredništva.

Darove za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli objavimo prihodnjič.

Današnjemu listu je pridejana 4. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadruga tiskarna v Ljubljani.